

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupíčkové v právní věci žalobce: **J. N.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Libereckého kraje**, se sídlem U Jezu 642/2a, Liberec, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 1. 8. 2019, č. j. 59 A 113/2018 - 36,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 1. 8. 2019, č. j. 59 A 113/2018 - 36, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 23. 11. 2018, č. j. SO/P/425/2018/Va/08 TP-ODV-02, žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Magistrátu města Liberec (dále jen „magistrát“) ze dne 31. 8. 2018, č. j. CJ MML 197337/18. Tímto rozhodnutím magistrát podle § 12 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o evidenci obyvatel“), zrušil žalobci údaj o místu trvalého pobytu na adrese X1.

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobou ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci. Rozsudkem ze dne 1. 8. 2019, č. j. 59 A 113/2018 - 36, krajský soud zrušil žalobou napadené rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[3] Krajský soud shledal, že napadené rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť nedává dostatečnou odpověď na otázku, na základě jakých skutkových a rovněž právních důvodů zaniklo žalobcovo užívací právo k bytu v dotčeném objektu. Krajský soud konstatoval, že magistrát v odůvodnění svého rozhodnutí ke splnění zákonných podmínek pro zrušení údaje o místu trvalého pobytu stručně uvedl, že se z uvedené adresy v roce 2010 odstěhoval otec žalobce, který dal souhlas k přihlášení žalobce na uvedenou adresu v roce 1996. K námitce nepřezkoumatelnosti tohoto závěru uplatněné v odvolání žalovaný pouze skutečnosti uvedené v prvostupňovém rozhodnutí zopakoval, aniž by se blíže důvody zániku odvozeného užívacího práva žalobce zabýval. Zcela v rozporu s požadavkem judikatury Nejvyššího správního soudu (viz rozsudek ze dne 23. 10. 2013, č. j. 9 As 121/2012 - 47) a v rozporu s vlastním konstatováním o odvozeném užívacím titulu žalovaný bez dalšího konstatoval, že žalobci žádné užívací právo ani nikdy nevzniklo, tudíž není třeba jeho zánik prokazovat a podmínka zániku užívacího práva se má za splněnou. Pokud žalovaný citoval závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 11. 2014, č. j. 10 As 125/2014 - 36, zcela pominul, že tento rozsudek se týkal skutkově jiného případu, kdy odhlašované osobě žádné užívací právo k objektu nebo jeho vymezené části nevzniklo a údaj o místu trvalého pobytu byl zapsán podle § 10 odst. 6 písm. c) zákona o evidenci obyvatel. To však případ žalobce není, neboť žalobci užívací právo k bytu v dotčeném objektu mělo vzniknout, byť odvozené, a to již v minulosti, nepochybně narozením do rodiny J. N., který žalobce k trvalému pobytu přihlašoval. Žalovaný byl tedy povinen zkoumat, zda byl navrhovatelem dostatečně prokázán zánik žalobcova odvozeného užívacího titulu k bytu v dotčené nemovitosti a zda jsou závěry prvoinstančního rozhodnutí v tomto směru dostatečné a v souladu se zákonem a judikaturními požadavky. Pokud tak neučinil, trpí jeho rozhodnutí vadami ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[4] Zbylé žalobní námitky (nedostatek aktivní a pasivní legitimace účastníků správního řízení, překročení poučovací povinnosti správního orgánu způsobem zakládajícím nerovnost účastníků řízení, prokázání skutečnosti, že se žalobce v bytu na uvedené adrese nezdržuje, nepřezkoumatelnost žalovaného rozhodnutí z důvodu pominutí odvolacích námitek) krajský soud posoudil jako nedůvodné a nejsou zde rekapitulovány, neboť proti posouzení těchto námitek kasační stížnost nesměřuje.

III.

[5] Proti tomuto rozsudku podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[6] Stěžovatel nesouhlasil s právním posouzením věci ze strany krajského soudu, neboť v době rozhodování o předmětném návrhu již žalobci odvozené užívací právo k dotčenému bytu vzniklé v minulosti narozením do rodiny jeho otce prokazatelně nesvědčilo, neboť zaniklo dne 3. 1. 1990, kdy se žalobce nově přihlásil k trvalému pobytu na adrese X2. Dne 13. 3. 1996 mu proto na základě souhlasu osoby s originálním (primárním) užívacím právem vznikl odvozený (sekundární) užívací titul k nemovitosti. Tento odvozený užívací titul přitom zanikl spolu se zánikem originálního práva, od kterého byl v minulosti odvozen. Tuto skutečnost tedy nebylo nutné v řízení zkoumat ani prokazovat, neboť již skutečnost, že žalobci vznikl v minulosti souhlasem otce

pokračování

podle § 10 odst. 6 písm. c) zákona o evidenci obyvatel pouhý odvozený užívací titul k bydlení, nijak nezpochybňovala jediný právně relevantní fakt, že užívací právo (originální) žalobci v posuzované době nesvědčilo a podmínka „zániku užívacího práva“ tedy byla splněna. Podle stěžovatele je bez pochybností zřejmé, že žalobce byl v minulosti přihlášen k trvalému pobytu na adrese X1 se souhlasem svého otce a získal tak pouze odvozený užívací titul a originální užívací právo k předmětné nemovitosti mu tak nevzniklo. Zánik práva, které nevzniklo a neexistovalo, není v řízení třeba prokazovat, přičemž na zákonnou podmínku prokázání zániku užívacího práva, podmiňující zrušení údaje o místu trvalého pobytu občana, se v takovém případě bez dalšího hledí jako na splněnou. Stěžovatel nezpochybnil skutečnost, že v minulosti žalobci narozením do rodiny nájemce bytu vzniklo odvozené užívací právo k předmětnému bytu. Tato skutečnost však nebyla rozhodná pro posouzení věci, neboť následně došlo opakovaně ke změně trvalého pobytu žalobce a právně významný pro posouzení věci byl poslední stav, resp. stav aktuální v průběhu řízení.

[7] Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

IV.

[8] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[9] Kasační stížnost je důvodná.

[10] Podstatou kasační stížnosti je nesouhlas stěžovatele se závěrem krajského soudu, že žalobou napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť nedává dostatečnou odpověď na otázku, na základě jakých skutkových a právních důvodů zaniklo žalobcovo užívací právo k bytu v dotčeném objektu.

[11] K nepřezkoumatelnosti rozhodnutí správního orgánu pro nedostatek důvodů lze obecně uvést, že se primárně týká nedostatků jeho odůvodnění. Náležitosti odůvodnění správního rozhodnutí jsou pak stanoveny v § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), podle kterého se v něm *uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.*

[12] V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že krajský soud zrušil rozhodnutí stěžovatele pro jeho nepřezkoumatelnost a vyslovil závazný právní názor, že v dalším řízení bude povinností stěžovatele *„znovu se zabývat splněním první zákonné podmínky ve smyslu § 12 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 12 odst. 2 zákona o evidenci obyvatel, tj. tím, zda žalobci svědčilo či nesvědčilo užívací právo k bytu č. 2 v objektu č. p. X na uvedené adrese, a jaké bylo povahy, a pokud žalobci byl odvozený titul k užívání dotčeného bytu svědčil, bude muset žalovaný řádně a přezkoumatelným způsobem zhodnotit, zda navrhovatel prokázal zánik užívacího*

práva žalobce a svoje skutkové i právní závěry v souladu s § 68 odst. 3 správního řádu v odůvodnění svého rozhodnutí uvést. Žalovaný by přitom neměl pominout také důvody, pro které navrhovatel návrh na zrušení údaje o místě trvalého pobytu žalobce podal. Tedy, že zánik užívacího práva žalobce navrhovatel odvozoval od toho, že nájemkyně bytu V. N. jako spolubydlící osobu, tedy osobu, která s ní bytu na základě jejího svolení užívá, nahlásila pouze P. N.“

[13] Magistrát rozhodnutí ze dne 31. 8. 2018 o zrušení údaje o místě trvalého pobytu žalobce zdůvodnil tím, že otec žalobce, který dával souhlas k přihlášení žalobce, jež je na adrese trvale hlášen od 13. 3. 1996, se v roce 2010 z uvedené adresy odstěhoval. Svědeckou výpověď Ing. A. B., která uvedla, že na adrese bydlí od roku 2012 a žalobce nezná, nikdy ho tam neviděla, měl magistrát za prokázané, že žalobce objekt minimálně pět let neužívá. Magistrát tak měl v souladu s § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel za splnění obě podmínky pro zrušení trvalého pobytu.

[14] Stěžovatel v žalobou napadeném rozhodnutím ze dne 23. 11. 2018 ke splnění podmínky zániku užívacího práva konstatoval, že žalobce byl na adrese k trvalému pobytu přihlášen se souhlasem svého otce, získal tak pouze odvozený užívací titul, originální užívací právo mu nevzniklo. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 11. 2014, č. j. 10 As 125/2014 - 36, stěžovatel konstatoval, že v řízení není potřeba prokazovat zánik užívacího práva, které nikdy nevzniklo, na zákonnou podmínku prokázání zániku užívacího práva podmiňující zrušení údaje o místě trvalého pobytu občana se hledí jako na splněnou. Ze svědecké výpovědi Ing. A. B. měl i stěžovatel za prokázané, že žalobce se v místě trvalého pobytu nezdržuje, byt k bydlení nevyužívá. Přestože se v průběhu řízení žalobce opakovaně vyjádřil, neužívání objektu účinně nezpochybnil, nenamítal, že se v místě trvalého pobytu zdržuje a byt užívá. K odvolací námitce, že žalobce nedokáže přezkoumat, kdy mu zaniklo užívací právo k objektu, žalovaný zopakoval, že pokud byl údaj o trvalém pobytu přihlášené osoby zapsán na základě souhlasu oprávněné osoby, je podmínka zániku užívacího práva občana k objektu splněna ze své podstaty vždy. Pokud byl žalobce na uvedené adrese v minulosti přihlášen k trvalému pobytu na základě souhlasu svého otce, není majitelem, spolumajitelem, ani oprávněným uživatelem předmětné nemovitosti. Stěžovatel v této souvislosti poukázal na to, že žalobce v řízení ani nenamítl, že by mu užívací právo aktuálně svědčilo.

[15] Podle názoru Nejvyššího správního soudu je z obsahu žalobou napadeného rozhodnutí zřejmé, na základě jakých úvah stěžovatel dospěl k závěru, že byla splněna zákonná podmínka ve smyslu § 12 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 12 odst. 2 zákona o evidenci obyvatel, tj. že žalobci v rozhodné době nesvědčilo užívací právo k bytu. Stěžovatel konstatoval, že údaj o trvalém pobytu byl žalobci v minulosti zapsán podle § 10 odst. 6 písm. c) zákona o evidenci obyvatel na základě souhlasu jeho otce, který v té době na uvedené adrese bydlel na základě nájemní smlouvy, a žalobci tak nevzniklo (originální) užívací právo k bytu. Stěžovatel proto dospěl k závěru, že na posuzovanou věc lze aplikovat závěry obsažené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 11. 2014, č. j. 10 As 125/2014 - 36, podle kterého „je-li údaj o trvalém pobytu přihlášené osoby zapsán dle § 10 odst. 6 písm. c) zákona o evidenci obyvatel na základě souhlasu oprávněné osoby s ohlášením změny místa trvalého pobytu a nikoliv na základě vlastnického či užívacího práva

pokračování

k bytu či domu na přihlašované adrese, a pokud není zřejmé, že by vlastnické či užívací právo přihlášené osoby k objektu vzniklo následně, pak ke zrušení tohoto údaje postačí dle § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel pouze prokázat, že přihlášená osoba objekt (či jeho vymezenou část) neužívá. Podmínka zániku užívacího práva občana k objektu (nebo jeho vymezené části), jehož adresa je v evidenci obyvatel uvedena jako místo trvalého pobytu občana, je v takovém případě splněna ze své podstaty vždy, neboť zápis údaje o trvalém pobytu nebyl spojen s prokázáním vzniku užívacího práva a není-li prokázán opak, má se za to, že nevzniklo.“ Stěžovatel proto uzavřel, že v řízení není potřeba prokazovat zánik užívacího práva žalobce, které nikdy nevzniklo a neexistovalo, a že na zákonnou podmínku prokázání zániku užívacího práva podmiňující zrušení údaje o místu trvalého pobytu se v takovém případě hledí bez dalšího jako na splněnou. Zdejší soud přitom souhlasí se stěžovatelem, že na případ žalobce lze obdobně aplikovat obecné závěry obsažené v citovaném rozsudku, neboť tento se rovněž týkal návrhu na zrušení trvalého pobytu osoby přihlášené k trvalému pobytu se souhlasem oprávněné osoby (matky), kdy zápis údaje o trvalém pobytu nebyl spojen s prokázáním vzniku užívacího práva, tedy skutkově i právně obdobné věci. Závěr krajského soudu o nepřezkoumatelnosti žalobou napadeného rozhodnutí proto nemůže obstát.

[16] Pro úplnost lze dodat, že závěr stěžovatele o tom, že žalobci v rozhodné době nesvědčilo užívací právo k bytu, není v rozporu s právními závěry obsaženými v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne ze dne 23. 10. 2013, č. j. 9 As 121/2012 - 47, jak uvedl krajský soud. Zdejší soud v uvedeném rozsudku řešil odlišnou situaci, kdy otec, kterému svědčilo neodvozené právo užívání k bytu, podal žádost o zrušení údaje o místě trvalého pobytu nezletilého dítěte (odvozeného uživatele bytu), které bylo po rozvodu manželství svěřeno do péče matky, se kterou žilo na jiné adrese. V nyní posuzovaném případě však oprávněná osoba (otec žalobce), která v minulosti udělila souhlas s ohlášením změny místa trvalého pobytu žalobce, již v rozhodné době nebyla nájemcem předmětného bytu, tudíž bezpochyby došlo k zániku jejího (neodvozeného) užívacího práva k bytu. Za uvedené situace proto nelze dovozovat existenci odvozeného užívacího práva žalobce k předmětnému bytu, které je odvislé od příslušnosti ke společné domácnosti s oprávněnou osobou, přičemž žalobce jeho existenci ostatně v průběhu správního řízení ani netvrdil a tato nebyla v řízení ani zjištěna.

[17] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené napadený rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud je v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. listopadu 2021

Mgr. David Hipšr
předseda senátu